

Asia: VN/12977/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Musiikkikustantajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta.

- Suomen Musiikkikustantajat kannattaa kulttuuritoiminnan ja -tapahtumien ALVin laskemista 13,5 prosenttiin. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että vuoden 2025 alusta korotettua 14 %:n arvonlisäverokantaa alennetaan 13,5 %:iin. Muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2026 alusta ja se koskisi muun muassa kulttuuritoimintaa, kuten pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin, esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia. Toimenpide on kulttuurialalle oikean suuntainen.
- Puolen prosenttiyksikön lasku on kuitenkin vaikutuksiltaan hyvin vähäinen niin kulttuurituotteiden hintavaikutusten kuin alan elpymisen ja kasvun kannalta. Kyseinen ALV tulisi alentaa aikaisemmin sovellettuun verokantaan eli 10 %:iin luovien alojen elpymisen ja kasvun edistämiseksi.
- Lisäksi hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että myös yleisradiotoimintaan alettaisiin soveltaa 13,5 prosentin suuruista alennettua verokantaa nykyisen 10 prosentin suuruisen verokannan sijasta. Muutos vaikuttaa suoraan heikentävästi Ylen käyttöönsä saamaan määrärahaan. Samalla on huomionarvoista, että 10 prosentin suuruista alennettua verokantaa sovelletaan sanoma- ja aikakauslehtiin. Siten esitetty muutos luo epätasapuolisen aseman mediapalvelujen tarjoajille. Yle on merkittävä kotimaisten kulttuuripalveluiden ja -tuotteiden tilaaja ja ostaja. Siten tämä muutos osuu taiteeseen ja kulttuuriin ja heikentää luovien alojen toimintaedellytyksiä yhdessä muiden säästötoimenpiteiden kanssa.

Luovien alojen tilanne on hauras useista samanaikaisista alaan osuvista leikkauksista johtuen.

- Alennetun ALV-kannan aiempi veronkorotus, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön avustusten leikkaukset kulttuurialaan kuten Music Finlandin määrärahoihin sekä yksityisen kopioinnin hyvityksen puolittaminen osuvat kovaa erityisesti luovien alojen vapaaseen kenttään, jonka asema on jo valmiiksi heikentynyt. Leikkaukset ovat nopeasti heikentäneet erityisesti elävän musiikin kentän toimintaedellytyksiä, lisänneet epävarmuutta ja kaventaneet mahdollisuuksia tavoittaa yleisöjä. Tällä on suoria seurauksia myös taiteen saavutettavuuteen, jota myös hallituksen kulttuuripoliittinen selonteko vahvasti puolustaa.
- Luovat alat kärsivät koronasta merkittävästi. Koronakriisi tyhjensi yritysten kassat ja yrittäjien säästöt ja alan elpyminen on yhä kesken. Hauraan lähtötilanteen vuoksi hallituksen säästötoimenpiteet voivat pahimmillaan johtaa kokonaisten bändien, festivaalien, orkesterien ja kulttuuritalojen toiminnan lakkauttamiseen ympäri maan. Lakkautuksilla ja konkursseilla olisi merkittävä heikentävä vaikutus alueiden ja sitä kautta koko Suomen elinvoimaan.

Luovilla aloilla on merkittävä kasvupotentiaali

- Jos Suomi kirisi edes hieman lähemmäs verrokkimaita, kuten Ruotsia ja Tanskaa, luovien alojen tuhannet uudet työpaikat ja yritykset auttaisivat kohentamaan myös julkisen talouden tilaa merkittävästi. Suomen kulttuuribudjetti on EU-maiden viidenneksi alhaisin, ja julkisen sektorin kulutusmenot kulttuuripalveluihin ovat alle puolet verrattuna naapurimaa Ruotsiin. Tämä näkyy alan työpaikkojen ja yritysten vähäisyydessä suhteessa verrokkimaihin. Esimerkiksi Ruotsissa luovat alat työllistävät yli kaksi kertaa enemmän ihmisiä kuin Suomessa. Alan yritysten määrä on Ruotsissa noin neljä kertaa suurempi ja kotitaloudet käyttävät 5,1 prosenttia tuloistaan kulttuuripalveluihin, kun Suomessa vastaava luku on vain 3,1 prosenttia. Suomen tulisikin pyrkiä kulttuuriin panostamisessa lähemmäs verrokkimaitaan, kuten Ruotsia tai Tanskaa.
- Luovien alojen kasvuun kannattaisi panostaa nykyistä enemmän, sillä panostukset luovien alojen kasvuun ovat erittäin tehokkaita niin talouskasvun kuin työllisyyden näkökulmasta. Taloustutkimuksen vuonna 2021 julkaiseman selvityksen mukaan tämänhetkisellä taiteen ja kulttuurin 1,3 miljardin euron rahoituksella ala saa aikaan 14 miljardin euron tuotoksen, josta julkinen sektori kerää 3,4 miljardin euron tulot. Luovat alat tuottavat siis yli 10-kertaisen hyödyn suhteessa valtion panostuksiin, vaikka kaikkien tukimuotojen, kuten lasten taidekasvatuksen rahoituksen, ei ole edes tarkoitus tuottaa välitöntä tuloa. Vuonna 2025 tehdyn selvityksen mukaan perinteisten kulttuuri- ja viihdealojen – kirjallisuuden, musiikin, elokuva- ja av-alan sekä teatteri- ja näyttämötaiteen – yhteenlaskettu talous kasvoi 4,8 miljardista 5 miljardiin euroon vuonna 2023. Esimerkiksi musiikkialan kasvu oli noin 90 miljoonaa euroa. Alalla on merkittävä kasvupotentiaali.
- 0,5 prosenttiyksikön veronalennuksella ei vielä ole merkittävää vaikutusta luovan alan elpymisen ja kasvun tai hintojen kannalta. Verokannan alentaminen on kuitenkin oikeansuuntainen toimenpide.

Espoossa 15.8.2025

Jari Muikku

toiminnanjohtaja

Suomen Musiikkikustantajat ry

Muikku Jari

Suomen Musiikkikustantajat ry